

Υποστήριξη των επαγγελματικών κοινοτήτων μάθησης στην εκπαίδευση

Σοφία Αυγητίδου

Καθηγήτρια Τμήματος Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής Α.Π.Θ.

<https://www.leafar.eu/>

Πλαίσιο του webinar

- Πρόγραμμα Erasmus+

“Η καθοδήγηση και διευκόλυνση Επαγγελματικών Κοινοτήτων Μάθησης σε σχολεία: προς μια διερευνητική και αναστοχαστική πρακτική”

(Leading and Facilitating Professional Learning Communities in Schools towards an Inquiry-based and Reflective Practice - LEAFAP

Συμμετέχουν έξι Ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια και 2 Παιδαγωγικά Ινστιτούτα από 6 χώρες (Γερμανία, Αυστρία, Ισπανία, Κύπρος, Νορβηγία, Ελλάδα) με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ομάδα Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης:

- Σοφία Αυγητίδου
- Θεοδόσιος Σαπουνίδης
- Κωνσταντίνα Ηλιοπούλου

Δράσεις του προγράμματος

- Βιβλιογραφική επισκόπηση διεθνούς βιβλιογραφίας
- Έρευνα με διευκολυντές (facilitators)
- Θεωρητικό πλαίσιο για την υποστήριξη των επαγγελματικών κοινοτήτων μάθησης
- Μαθησιακά αποτελέσματα ενός προγράμματος εκπαίδευσης διευκολυντών στην υποστήριξη των επαγγελματικών κοινοτήτων μάθησης
- Κατασκευή δραστηριοτήτων εκπαίδευσης διευκολυντών κοινοτήτων μάθησης
- Κατασκευή ενός διαδικτυακού ανοικτού, δωρεάν και εξ αποστάσεως προγράμματος εκπαίδευσης διευκολυντών κοινοτήτων μάθησης

Στόχοι και δομή σεμιναρίου

- Ορισμοί και χαρακτηριστικά ΕΚΜ
- Αναγκαιότητα και οφέλη από τη λειτουργία των ΕΚΜ
- Ορισμένα ερωτήματα για εμπάθυνση στη λειτουργία των ΕΚΜ
- Προϋποθέσεις για την δημιουργία και βιωσιμότητα των ΕΚΜ
- Ποιος είναι ο ρόλος των μελών μιας ΕΚΜ και αναμενόμενες δράσεις;
- Ρόλος των διευκολυντών και αναμενόμενες δράσεις
- Ποιες είναι οι απαραίτητες γνώσεις, δεξιότητες και στάσεις των διευκολυντών;
- Ο ρόλος της έρευνας και του αναστοχασμού στην λειτουργία μιας ΕΚΜ

Γνωριμία

Έχετε ακούσει ξανά για τις επαγγελματικές κοινότητες μάθησης;

Ναι, λίγο, όχι

Έχετε συμμετάσχει σε επαγγελματικές κοινότητες μάθησης;

Ναι, όχι, δεν είμαι σίγουρος/σίγουρη

Ορίζοντας τις επαγγελματικές κοινότητες μάθησης στην εκπαίδευση

- Μία **ομάδα** εκπαιδευτικών, στελεχών, φοιτητών/φοιτητριών που **αλληλεπιδρούν συστηματικά και συμμετέχουν σε μία συλλογική διαδικασία διερεύνησης και προβληματισμού για τη βελτίωση των διδακτικών πρακτικών και της μάθησης των μαθητών και μαθητριών** (Kansteiner et al., 2023).
- Μια μορφή **σχολικής κουλτούρας** στην οποία αναμένεται η **συνεχής συνεργασία με εστίαση στην κριτική επεξεργασία των πρακτικών και στόχο την βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων** (Seashore, K.R., A.R. Anderson & E. Riedel (2003)).

Επαγγελματικές κοινότητες μάθησης (ΕΚΜ)

- ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΝΟΣ ΘΕΜΑΤΟΣ ΠΟΥ ΑΠΑΣΧΟΛΕΙ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΕΚΜ
- ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗΣ
- ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ
- **ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ**
- ΣΥΛΛΟΓΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΛΗΨΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ
- ΔΕΣΜΕΥΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΛΥΣΗ ΤΩΝ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ
- Η ΕΣΤΙΑΣΗ ΣΤΗΝ ΜΑΘΗΣΗ ΚΑΙ ΕΥΗΜΕΡΙΑ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ

Πιθανή σύνθεση ΕΚΜ

- Όλο το σχολείο (εκπαιδευτικοί, εκπαιδευτικοί και μαθητές, εκπαιδευτικοί, μαθητές και γονείς)
- Ομάδα εκπαιδευτικών που διδάσκει το ίδιο αντικείμενο ή στην ίδια τάξη στο σχολείο
- Εκπαιδευτικοί από διαφορετικά σχολεία
- Διευθυντές/διευθύντριες
- Στελέχη εκπαίδευσης - σύμβουλοι εκπαίδευσης
- Υποψήφιοι εκπαιδευτικοί
- Διδάσκοντες στην τριτοβάθμια εκπαίδευση

Είναι αναγκαίες οι ΕΚΜ στην εκπαίδευση;

- Οι εκπαιδευτικοί εντοπίζουν συλλογικά και τεκμηριωμένα ανάγκες και ζητήματα
- Μοιράζονται την τεχνογνωσία τους και συνεργάζονται για την επίλυση / βελτίωση των ζητημάτων στο συγκεκριμένο πλαίσιο
- Το σχολείο αποτελεί έναν ζωντανό οργανισμό που συνεχώς μαθαίνει Stoll, L., Bolam, R., McMahon, A., Wallace M., & Thomas, S. (2006) – συνεργατική κουλτούρα – αίσθηση κοινότητας – θετικό σχολικό κλίμα
- Δυνατότητα συλλογικής και ατομικής επαγγελματικής μάθησης – ικανοποίηση από την εργασία
- Αποτελεσματικότητα εκπαιδευτικών παρεμβάσεων

Προϋποθέσεις δημιουργίας και βιώσιμης ανάπτυξης μιας ΕΚΜ

- Θεσμικό πλαίσιο (χρόνος, υποστήριξη, αρμοδιότητες, γραφειοκρατία) – περιθώρια δράσης
- Κουλτούρα συνεργασίας
- Επαρκής χρόνος για γνωριμία, διάλογο, συναντήσεις, διερευνήσεις, επιμορφώσεις (μέρος του εργασιακού ωραρίου)
- Τακτικές και εστιασμένες συνεδριάσεις
- Δέσμευση των μελών της ΕΚΜ
- Εσωτερική και εξωτερική υποστήριξη

Τι δεν είναι πάντα σαφές στην βιβλιογραφία: Συνεργασία

-
- **Τι είδους συνεργασίες συμβαίνουν ή μπορούν να ενισχυθούν σε μια ΕΚΜ;**
- **Τι χρειάζεται να κάνουν όσοι συμμετέχουν σε αυτές και όσοι τις υποστηρίζουν;**
- **Πώς αντιμετωπίζουμε τη διαφορετικότητα σε μία ΕΚΜ με δημοκρατικό και εποικοδομητικό τρόπο;**

Τι δεν είναι πάντα σαφές στην βιβλιογραφία: Μάθηση

- **Πώς προκύπτει η μάθηση σε μια ΕΚΜ;**
- **Πώς μπορούμε να μάθουμε από τον διάλογο και τη συνεργασία μας ως κοινότητα;**
- **Αρκεί η ανταλλαγή απόψεων ή ακόμα και ο κοινός σχεδιασμός δράσεων για να οδηγήσει σε ένα μετασχηματισμό των πρακτικών προς όφελος των μαθητών και μαθητριών;**

Τι δεν είναι πάντα σαφές στην βιβλιογραφία: Έρευνα και αναστοχασμός

- **Πώς μπορεί να διευκολυνθεί η έρευνα και ο αναστοχασμός από τα μέλη μιας ΕΚΜ και να συνδεθεί με τη μάθηση και την πρακτική;**
- **Πώς η διερεύνηση και ο αναστοχασμός οδηγούν στον μετασχηματισμό των πεποιθήσεων και πρακτικών;**
- **Πώς θα εξασφαλίσουμε ότι μια ΕΚΜ προχωρά με συστηματικά και ουσιαστικά βήματα προς την τροποποίηση ή βελτίωση των καταστάσεων που την απασχολούν;**

Τι καλούνται να κάνουν τα μέλη μιας ΕΚΜ;

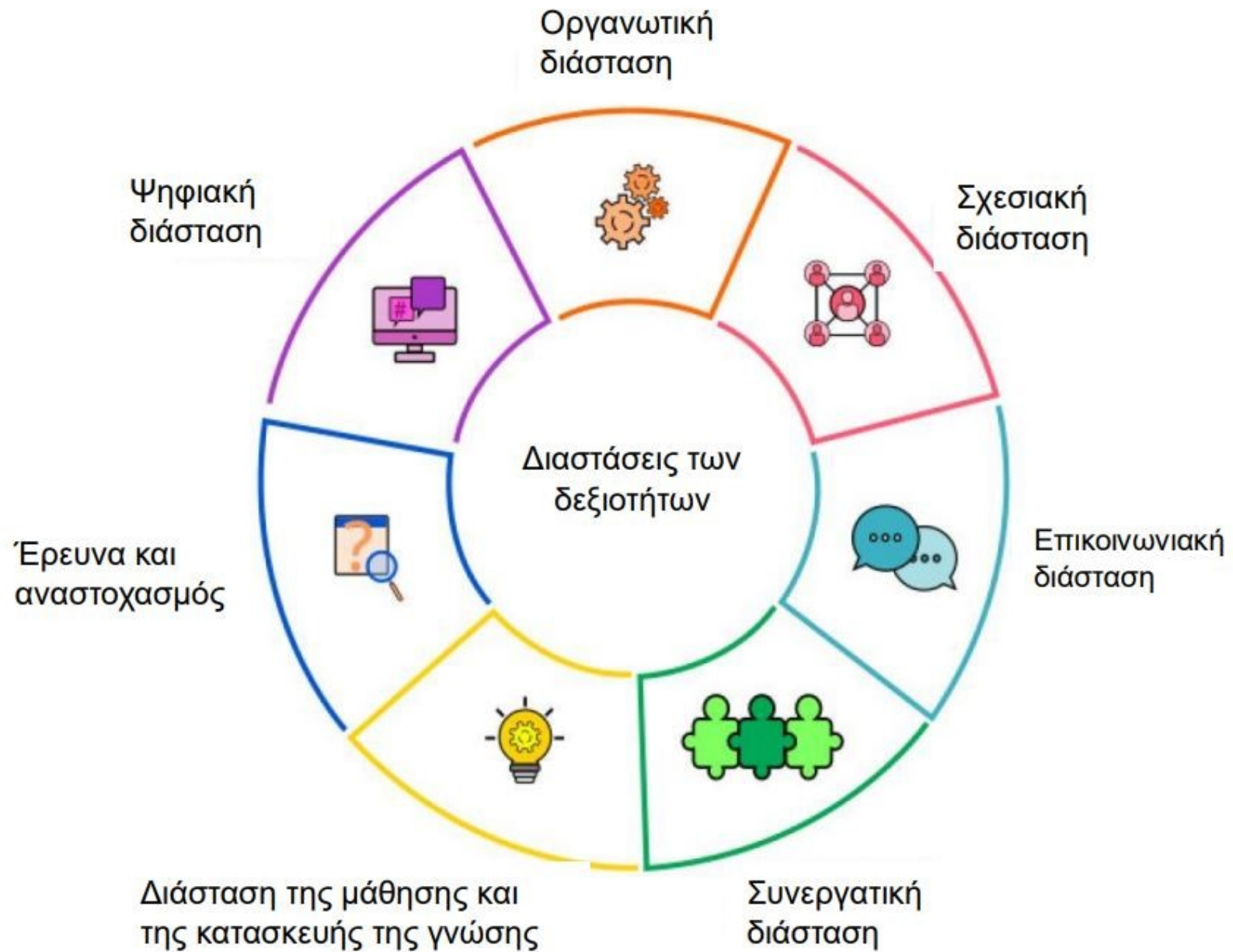
- Συμμετοχή στον διάλογο σε κοινές συνεδριάσεις και στην συλλογική λήψη αποφάσεων
- Αναστοχασμός σχετικά με τις πεποιθήσεις και τις πρακτικές – διαμοιρασμός γνώσεων, εμπειριών, πρακτικών, προτάσεων
- Διερεύνηση των ζητημάτων από διαφορετικές οπτικές
- Συνεργασία στην ετερο-παρατήρηση μεταξύ ομοτίμων ή σε άλλες μεθοδολογίες διερεύνησης
- Λήψη αποφάσεων με βάση την ανάλυση, την εκτίμηση και την αξιολόγηση δεδομένων
- Υποστήριξη των μελών της ΕΚΜ με σχόλια και προτάσεις σε ένα κλίμα εμπιστοσύνης.
- Συμβολή στον σχεδιασμό της διδασκαλίας ή συμμετοχή σε συνδιδασκαλία
- Συμμετοχή σε επιμορφωτικές δραστηριότητες προσαρμοσμένες στις ανάγκες και στο εκπαιδευτικό περιβάλλον

Ρόλος διευκολυντών

- Γνώση του πλαισίου – ανάγκες – προσδοκίες
- Ενίσχυση της συνεργασίας, της εμπιστοσύνης και των θετικών αλληλεπιδράσεων μεταξύ των μελών της κοινότητας
- Διευκόλυνση της επικοινωνίας και της ενεργητικής συμμετοχής όλων των μελών της κοινότητας
- Υποστήριξη στην κατασκευή της γνώσης
- Ανατροφοδότηση στις δράσεις και στην πορεία της κοινότητας μάθησης
- Ενίσχυση της έρευνας και του αναστοχασμού
- Οργανωτικές διαστάσεις των συναντήσεων – ενημέρωση μελών

Σχεσιακή διάσταση

- Δημιουργία ενός ασφαλούς περιβάλλοντος για διαμοιρασμό εμπειριών, απόψεων, πρακτικών
- Υποστηρικτικές σχέσεις
- Ενσυναίσθηση
- Σεβασμός
- Οικοδόμηση εμπιστοσύνης

Επικοινωνιακή διάσταση

- Αποτελεσματική επικοινωνία
- Ενεργητική ακρόαση
- Ουσιαστικός διάλογος - δυνατότητα αντιπαράθεσης
- Ευελιξία με βάση το πλαίσιο
- Συντονισμός
- Εμπλοκή όλων
- Σύνοψη συζητήσεων

Συνεργατική διάσταση

- Συνεργατική κουλτούρα
- Ουσιαστικές και όχι επιφανειακές ανταλλαγές μεταξύ των μελών
- Αξιοποίηση των ομάδων για την συμμετοχή όλων

Οικοδόμηση μάθησης

- Εντοπισμός παρόμοιων ή διαφορετικών απόψεων και αιτιολόγηση / διαβούλευση
- Αξιοποίηση της διερεύνησης και του αναστοχασμού
- Αξιοποίηση των διαφορετικών αναγκών και πόρων των μελών της ΕΚΜ
- Δυνατότητα εξατομικευμένης υποστήριξης
- Καταγραφή συμπερασμάτων κάθε συνάντησης και βημάτων προς τα εμπρός

Διερεύνηση και αναστοχασμός

- Ανάδειξη της αναγκαιότητας της διερεύνησης και του αναστοχασμού
- Υποστήριξη στην διατύπωση ερωτημάτων για διερεύνηση
- Κριτική επίγνωση του πλαισίου
- Γνωριμία με διαφορετικές μεθοδολογίες διερεύνησης πρακτικών ή καταστάσεων – εμπλοκή όλων των μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας
- Γνωριμία με τεχνικές ανάλυσης δεδομένων
- Εντοπισμός της καινούριας γνώσης και τρόπων αξιοποίησής της
- Ερωτήσεις για την διευκόλυνση του αναστοχασμού μέσα από τον διάλογο

Παραδείγματα αναγκαιότητας διερεύνησης και αναστοχασμού

- Υπάρχουν παιδιά που δεν κάνουν παρέα με άλλα παιδιά ή αποκλείονται από παρέες. Ή Υπάρχουν συχνά φαινόμενα εκφοβισμού συγκεκριμένων παιδιών στο σχολείο.

Ποια είναι τα αίτια στα οποία αποδίδουμε αυτό που συμβαίνει;

-
- Που βασιζόμαστε όταν εντοπίζουμε τα αίτια των ζητημάτων; Υπάρχουν άλλοι λόγοι; Πώς θα τους μάθουμε;
 - Γνωρίζουμε τι ακριβώς συμβαίνει;

Πρόταση: να ενθαρρύνω τα άλλα παιδιά να κάνουν παρέα μαζί τους....να αυστηροποιήσουμε το πλαίσιο των ποινών και να ενισχύσουμε τις επιμελητείες στο διάλειμμα

Πώς προέκυψε αυτή η πρόταση; Πόσο αποτελεσματική θα είναι;

Σε σχέση με το προηγούμενο παράδειγμα

- Ανάγκη κριτικής επεξεργασίας του πλαισίου (βιογραφίες μαθητών, πολιτική του σχολείου, πρακτικές εκπαιδευτικών...)
- Ανάγκη διερεύνησης του τι ακριβώς, πότε και γιατί συμβαίνει
- Ανάγκη διερεύνησης των απόψεων και προτάσεων των ίδιων των παιδιών
- Ανάγκη συλλογικής απόφασης μετά την τεκμηρίωση και σε συνεργασία με την μαθητική κοινότητα

Ο ρόλος της έρευνας και του αναστοχασμού του διευκολυντή στην λειτουργία μιας ΕΚΜ

- Ποιες ευκαιρίες δίνονται για την συμμετοχή όλων των μελών της ΕΚΜ;
- Κατά πόσο η υποστήριξη είναι προσαρμοσμένη στο συγκεκριμένο πλαίσιο της ΕΚΜ;
- Πόσο αποτελεσματική είναι η υποστήριξη σύμφωνα με τις απόψεις των μελών της ΕΚΜ; Τι χρειάζεται να αλλάξει και γιατί;
- Ποια είναι τα βήματα προς τα εμπρός που έχουν γίνει; Ποια είναι τα εμπόδια; Πώς μπορούμε να τα ξεπεράσουμε;
- Ποια είναι τα αποτελέσματα της ΕΚΜ;

Ψηφιακή διάσταση

- Γνωριμία με διαδικτυακές πλατφόρμες και ψηφιακά εργαλεία
- Απόκτηση ψηφιακών ικανοτήτων
- Δυνατότητα ενίσχυσης της συμμετοχής όλων και της συνεργασίας μέσα από ψηφιακές πλατφόρμες
- Συντονισμός ασύγχρονης και σύγχρονης επικοινωνίας

Οργανωτική διάσταση

- Οργάνωση του χώρου και του χρόνου
- Οργάνωση των συναντήσεων
- Εστίαση στο ζητούμενο
- Οργάνωση των πληροφοριών, των αποφάσεων, της πορείας της ΕΚΜ

Τρόποι αποτίμησης της πορείας και των αποτελεσμάτων μιας ΕΚΜ

- Προφορικές συζητήσεις για την αποτίμηση της πορείας και προτάσεις
- Ερωτηματολόγια πριν και μετά (μέλη της ΕΚΜ/εκπαιδευτικοί, μαθητές, γονείς)
- Ομάδες εστίασης
- Ηχογραφήσεις συναντήσεων
- Ημερολόγια – παρατηρήσεις της πορείας μιας ΕΚΜ
- Ετερο-παρατηρήσεις εκπαιδευτικών πρακτικών (εθελοντικά)

Επόμενα βήματα του προγράμματος

- Δημιουργία και δοκιμή δραστηριοτήτων εκπαίδευσης στον ρόλο του διευκολυντή – Βελτίωση δραστηριοτήτων και ανάρτηση στην ιστοσελίδα του προγράμματος
- Webinar 2
- Δημιουργία διαδικτυακού πακέτου εκπαίδευσης στον ρόλο του διευκολυντή – αυτόνομη μάθηση
- Webinar 3

Επόμενη δράση barcamp - 9 Οκτωβρίου 2024

- Ώρα 16:00- 20:15
- Παλαιό Κτήριο Φιλοσοφικής Σχολής
- **Δια ζώσης, υβριδικά και διαδικτυακά εργαστήρια σε 5 γλώσσες**
- **Συμμετέχουν: Πανεπιστημιακοί ΑΠΘ, ΕΚΠΑ, Ιωαννίνων, Κρήτης, Σύμβουλοι εκπαίδευσης, Διευθυντές /διευθύντριες και εκπαιδευτικοί σχολείων**
- Οργάνωση: Α.Π.Θ. και Πανεπιστήμιο Εκπαίδευσης Εκπαιδευτικών Voralberg

Όλες οι δράσεις και τα αποτελέσματα του προγράμματος είναι διαθέσιμα:

- <https://www.leafap.eu/>

Ερωτήσεις;

Διάλογος

- Με βάση το πλαίσιο εργασίας σας πόσο εφικτό θεωρείτε την δημιουργία μιας ΕΚΜ σε αυτό;
- Ποιοι είναι οι παράγοντες που επηρεάζουν τον τρόπο που απαντήσατε;
- Θα σας ενδιέφερε να αποκτήσετε περισσότερες γνώσεις και ικανότητες στον ρόλο σας ως διευκολυντών ΕΚΜ;
- Τι νομίζετε ότι θα χρειαζόσασταν για να βοηθηθείτε κατά την διάρκεια της εκπαίδευσής σας;

Αξιολόγηση σεμιναρίου

- Παρακαλούμε δώστε 2-3 λεπτά για την αξιολόγηση του σεμιναρίου
- <https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSesVinTHe-XFSfX32SbrcJfCSG89HJv-sO5tB6MVjqAv-r8cw/viewform>

Υποστήριξη των επαγγελματιικών κοινοτήτων μάθησης στην εκπαίδευση

Leafap

Leading and Facilitating Professional Learning Communities
in Schools towards an Inquiry-based and Reflective Practice
KA220-SCH - Cooperation partnerships in school education

(123) 456-7890

Ευχαριστούμε για
την προσοχή σας

<http://www.leafap.eu/>

ARISTOTLE
UNIVERSITY
OF THESSALONIKI

Desarrollo
Educativo y
Formación
Profesional
CEP Marbella - Coín

Desarrollo
Educativo y
Formación
Profesional
CEP Málaga

European
University Cyprus

SOSCIETH
The Center of Excellence in Research & Innovation
in Social Sciences, the Arts & Humanities

UNIVERSIDAD
DE MÁLAGA

Norwegian University of
Science and Technology

Pädagogische
Hochschule Weingarten

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

